

Starvrenski dom

Štev. 61

V Ljubljani, 13. marca 1936

Cena Din 1.-

Kako si Nemčija predstavlja „simbolično izpraznitev Porenja“

Nemčija ustavi pošiljanje čet a samo za časa pogajanj o Hitlerjevih mirovni predlogih

London, 13. marca. o. Angleški zun. minister lord Eden je predvčeršnjim vprašal v imenu svoje vlade nemškega poslanika von Hoescha o nekaterih vprašanjih, ki vzbujajo angleško vlado. Nemškemu poslaniku je dejal med drugim, da smatra angleška vlada položaj pred konferenco lokarnskih pogodbenikov za zelo resen in da ima zdaj Nemčija priliko, da pokaže svojo iskrenost. Vprašal je nemškega poslanika ali bi bila Nemčija pripravljena ustaviti pošiljanje čet v Porenje za tisti čas, ko bo zasedala konferenca za pogajanja. V tem času naj bi Nemčija tudi ne utrjevala porenskega pasu. Eden je pristavil še, če bi Nemčija naredila tako spontano gesto, bi to zelo ugodno vplivalo na položaj.

London, 13. marca. o. Z uradne strani izjavljajo, da je nemška vlada uradno informirala

Edena po svojem londonskem poslaniku v. Hoeschu, da z ozirom na skrb angleške vlade glede nemškega bodočega vedenja lahko obljubi, da bo ustavila pošiljanje čet v Porenje med eventualnimi pogajanjimi, ki se bodo vršila na podlagi Hitlerjevih predlogov. Za ta čas bo tudi umaknila čete iz neposredne bližine francoske in belgijske meje. To je nemška misel, da bi se uresničila francoska zahteva po simboličnem izpraznitju Porenja. Angleško zun. ministrstvo smatra ta nemški odgovor za nezadosten.

Nemška vlada je včeraj odgovorila, da ne more biti govora o trajnem ali začasnem omejevanju nemške oblasti v Porenju, da pa bo nemška vlada ustavila pošiljanje čet za nekaj časa samo zaradi tega, da omogoči Franciji sprejem nemških predlogov. Nemški državni kancelar Hitler je dejal, da

se oboroževanje in vojska zasedba Porenja vrši strogo na podlagi določil, kakršna veljajo za številno moč nemških garnizij v mirnem času.

London, 13. marca. b. Reuterjev diplomatski sodnik je mnenja, da je po včerajšnjem nemškem odgovoru glede simbolične ustavitve pošiljanja čet v Porenje in glede ustavitve oboroževanja položaj ostal enak, kakor je bil. Nemški odgovor vsebuje isto odločno in brezkompromisno stališče, kakršno je zavzel že Hitler v svojem prvem govoru.

Berlin, 13. marca. b. Iz uradnih virov poročajo, da sta francoski in angleški vojaški ataše izjavila, da Francija in Belgija ne bosta pošiljali novih čet v neposredno bližino nemške meje. Tudi Francija in Belgija nameravata to obljubo držati za časa pogajanj o rešitvi tega vprašanja.

Pakt s sovjeti sprejet

Pariz, 13. marca. Včeraj je francoski senat na svojem zasedanju sprejel pogodbo s sovjetsko Rusijo. Pogodbo, ki jo je že prej odobrila poslanska zbornica, je senat sprejel z 231 proti 52 glasovom. Da je bila ta pogodba tako ugodno sprejeta v senatu, je pripisovati zadnjim dogodkom.

Grandi

London, 13. marca. AA. Havas poroča, da v londonskih diplomatskih krogih pripisujejo veliko važnost včerajšnjemu razgovoru med Flandinom in Grandjem. Kakor se izve, se je na tem sestanku govorilo o abesinskem vprašanju in o splošnem položaju.

Hauptmann bo šel

Newyork, 13. marca. AA. Iz Trentona poročajo, da je bil včeraj po zakonu zadnji dan, ko bi Hauptmann še lahko zahteval odlok kazni. Guverner je izjavil, da nima namena, da bi mu to odobril. Hauptmannov advokat pa še ni izgubil nade, da ne bi rešil Hauptmanne glave.

Japonski komunisti

Tokio, 13. marca. AA. DNB poroča: Policija je prejela 11 japonskih tolačev učiteljev jezikov in nameščencev tukajšnjega sovjetskega poslanstva. Obtoženi so, da so razširjali tajna poročila o uporniškem pokretu in agitacijske letake. Med preiskavo je policija ugotovila, da so pripadali komunistični organizaciji. Pred sodiščem se bodo morali zagovarjati zaradi izdaje vojaških tajnosti in zaradi ogrožanja javne varnosti.

Prva levitarska preiskava

Madrid, 13. marca. AA. Havas poroča: Uvedli so preiskavo proti generalu Lopezu, ki je kot glavni inspektor poveljeval četam, ki se zadušile upor v Asturiji. General je obtožen, da je odredil, da naj ustrelje večje število upornikov brez obsodbe prekega sodišča. Preiskava se vodi tudi proti obtoženemu poveljniku narodne garde.

Nemčija in DN

Berlin, 13. marca. AA. Havas poroča: V dobro obveščenih krogih izjavljajo, da Nemčija še ni sprejela sklepa, ali bo zastopana na zasedanju DN v Londonu. Nemška vlada bo prej počakala na izid konference veselj, ki so podpisale lokarno pogodbo. Izredni veleposlanik v Ribbentrop je še v Nemčiji. Možno je, da bo on odšel v London v vlogi opazovalca.

Tifus v Rumuniji

Bukarešta, 13. marca. AA. (Stefani). Epide mija trebušnega legarja se v Rumuniji vse bolj in bolj širi. Mnogo je smrtnih primerov. Epidemija je zajela tudi kaznilnico v Bukarešti, kjer je zaprtih in popolnoma odrezanih od sveta 1300 jetnikov. Teh jetnikov ne klicajo ne k zaslišanju ne k preiskavi.

Proti komunistom

London, 12. marca. AA. Kitajsko poslanstvo v Londonu je dobilo tole brzojavko: Po odločini zmagi čet v pokrajini Sansiji proti komunistom so vladne čete pod poveljstvom generala Lišenga in generala Jangsiga ponovno zavzele Tuciko in okoliško pokrajino. Protikomunistična akcija postaja od dne do dne obsežnejša in se širi v predelih, ki so jih doslej obvladali komunisti.

Španska cenzura

Pariz, 12. marca. AA. Havas poroča iz Madrida: Cenzura je preprečila objavo incidentov, ki so se ponekod izcimili v krveve poboje po volitvah. List »El Liberal« pravi pri tej priložnosti, da so nepravilnosti, ki se dogajajo v volilni dobi, naravne in da je prebivalstvo v razburjenju ponekod prekorajilo meje, ki so sicer dovoljene, vendar je vlada kar najhitreje obnovila red. List pripominja, da so vesti o dogodkih in o vladnem sklepu o ukinitvi cenzure, pretirane.

Socialisti v Nemčiji

Praga, 13. marca. AA. »Česke Slovo« poroča, da so po Nemčiji krožili zadnji čas številni protihitlerjevski letaki, ki jim je izdala socialistična stranka rajha. List pravi, da so bili ti letaki tiskani na zelo tankem papirju in potisnjeni v steklenice. Steklenice so vrgli v Odru in na ta način so priplovale v Nemčijo. Na drugi strani meje so lovili te steklenice pristaši stranke in jih delili med ljudi.

Sovjeti iščejo denarja

Berlin, 13. marca. Včeraj je potoval skozi Berlin sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov, ki potuje v Pariz in London. Po zasebnih informacijah potuje z njim tudi gospodarski strokovnjak Toraj bodo sovjeti skušali zdaj, ko postaja njihovo prijateljstvo dragoceno, črpati iz evropske zmede predvsem denarja za svoje gospodarstvo.

Mussolini testita

Belgrad, 13. marca. AA. Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je prejel od g. Mussolinija naslednjo brzojavko:

Nj. ekscelenci dr. Milanu Stojadinoviću, predsedniku ministrskega sveta Belgrad. — Blagovolite prejeti izraz mojega močnega zadovoljstva, da ste ostali nepoškodovani pri ostudnem atentatu, za katerega sem zvedel z globokim ogorčenjem. — Mussolini.

Nujnost novega oboroževanja

London, 13. marca. AA. Havas poroča te-le podrobnosti iz včerajšnjega govora angleškega vojnega ministra Duffa Cooperja. Vojni minister je govoril o proračunu vojnega ministrstva in najprej podrtel velike napore, ki jih je morala prestati Anglija, ko je na Sredozemsko morje pošiljala čete, kakor so to zahtevale mednarodne obveze Anglije. Nato je rekel: Ne moremo verjeti, da ne bo noben bodoči spor na kontinentu prisilil angleško vlado, da bo morala poslati v najkrajšem času dobro opremljeno vojsko, ki naj sodeluje v modernih vojni proti silam, ki so boljše opremljene. Če smo bili kdaj zapleteni v vojno na kontinentu, je to bilo zmeraj v skladu s politiko, ki jo je zagovarjala večina angleškega naroda. Nova taka vojna bo vojna zaradi načel kolektivne varnosti in tovarništva z našimi zavezniki. Dasi bi Anglija mogla najuspešneje sodelovati samo na morju in v zraku, vendar moramo ohrabriti naše zaveznike na ta način, da jim pošljemo tudi svoje čete, ki naj jih podpre.

Nato je vojni minister razložil načrt vlade v vprašanju reorganizacije pehote. Vsaka brigada tankov ali konjenice mora dobiti tri bataljone pehote in en bataljon s strojnimi. Dosedanje brigade tankov se bodo spojile z brigado motorizirane

konjenice kot nove »mobilne brigade«, nove ednice tankov pa se bodo dodale vsaki pehotni diviziji, tako da bo vsaka pehotna divizija imela tudi bataljon tankov. Minister je nadalje izjavil, da je angleška vojska za 40.000 vojakov manjša od predpisane števila normalnih efektivov. Nadalje je podrtel, da se morajo modernizirati vojašnice in vojakom povečati plače. Ob koncu je izjavil popolno zaupanje v vso angleško aktivno teritorialno vojsko.

V debati je izzval velik nemir neodvisni socialist Weedswood, ki je v svojem govoru rekel, da se Anglija po nepotrebnem izpostavlja nevarnosti. Če obstoja samo ena možnost od dvajsetih, da bo prišlo do vojne v bodočih petih letih, potem se mora ta možnost resno vzeti v pretres. Vojni svet mora proučiti način, kako bi se Anglija na najboljši način zavarovala pred Nemčijo, in se zato ne bi smela motiti z malenkostmi, kako bo pošiljala vojsko na Malto in kako bo zgradila žične ograje okoli tega otoka. Angleški vojni svet ne sme misliti na vojno proti Italiji, Japonski ali USA. Anglija mora bdeti nad problemom obrambe Anglije pred Hitlerjem.

Na abesinskih frontah gredo dogodki mirno svoje pot

Propaganda z besedo in bombo

London, 13. marca. AA. Reuter poroča: Izvzemši delavnost italijanskega letalstva na severni fronti vlada povsod dozdeven mir. Vendar pa se priprave za italijanski pohod proti jezeru Ašangi vodijo z istim tempom. Sprejduje italijanski oddelki niso naleteli na noben odpor, vendar se ve, da je abesinska vojska pripravljena s svoje strani, da začne vsak čas z borbo. Dopisnik, ki spremlja italijansko napredovanje, pravi, da se morajo Italijani zahvaliti za svoje uspehe svojemu težkemu topništvu. V vseh borbah so igrali odločilno vlogo poljski topovi srednjega kalibra, ki so strli abesinsko obrambo. Brž ko so letala javila prisotnost in položaj abesinskih čet, jih je topništvo strlo ali pa razgnalo.

Severozapadno od Ginira je padel nek italijanski bombarder in je posadka obležala mrtva. Po še nepotrjenih vesteh se je pet italijanskih letal spustilo v pokrajini Arusi. Posadka letal je med prebivalstvom vršila propagando za Italijo. Po istih vesteh sta bila na letalih dr. Bora in inž. Cavagna, ki sta dolgo

živela v Abesiniji in govorita abesinski jezik. Odsla sta v najbližje kraje in se razgovarjala z domačini in jih pridobila za italijansko stvar. Medtem pa je v vas prišel nenadoma neki abesinski vojščak in prepoznal v tujcih Italijane. Dr. Bora in Cavagna sta ubila tega vojščaka in začela bežati. Kmetje so bežali za njima, vendar pa sta prišla pravčasno do letal in začela s strojnimi streljati na kmete. Kmalu nato so se letala dvignila v zrak in odletela.

Italijani prihajajo

Asmara, 13. marca. o. Italijanske čete na severni fronti kar naprej prodirajo in so prišle že daleč čez reko Takaze. Prodiranje se vrši v smeri proti Maldebbi in Endemenu ter proti jezeru Ašangi. Letala vrše poizvedevalno službo. Iz Addis Abebe poročajo, da je zadnji letalski napad na Debramaroko prišel 56 mrtvih. Po poročilih italijanskega časopisa, ki podčrtava napredovanje čet na obeh frontah, je Italija zdaj za nadaljnje vojskovanje poslala

Hitler je govoril:

Nemčija ne bo nikogar napadla

Berlin, 13. marca. o. Včeraj je imel nemški državni kancelar v mestu Karlsruhe, ki leži sredi demilitariziranega pasu, ki so ga Nemci zavzeli, velik politični govor. V tem govoru je dejal, da Nemčija ne namerava napasti nobene države od svojih sosedov: ne Poljske, ne Belgije, ne Českoslovaške, ne Francije, ker jo z vsemi temi vežejo pogodbe, katerih se ne držala. Meje so izpremenljive, narodi pa so neizpremenljivi. To je realno politično načelo nemškega narodnega socializma in to načelo je Hitler s svojim hotenjem skušal prenesti tudi v zapadne države. Nemški narod hoče samo mir, mir pa je mogoč le z enakopravnimi narodi. Samo enakopravni narodi se morejo med seboj pogajati. Kot nemški nacionalist je Hitler prepričan, da

je sovraštvo med Francozi in Nemci zgodovinski nesmisel. Opozoril pa je Evropo, zlasti pa Francijo, na boljševo nevarnost in je prepričan, da bo gorje tistemu narodu, ki ne bo pripravljen takrat, ko se bo val boljševo razlil po vsej Evropi. Boljševizem ima interese, da so narodi med seboj razcepljeni. Lokarna pogodba je bila kršena tudi z druge strani, zaradi tega ne bo Nemčije nihče prisilil, da se bo odrekla pravicam nad vsem svojim ozemljem. Na koncu je Hitler pristavil, da se je obrnil na svet s ponudbo, ki je jamčila Evropi mir za 25 let. Upa da bo svet razumel to ponudbo, ki je bila stavljena samo enkrat in se ne bo ponovila nikdar več.

Francози pravijo:

Hitlerjeve obljube so prazne

London, 13. marca. AA. Reuter poroča: Francoski zunanji minister je izjavil včeraj popoldne časnikarjem, da Hitlerjevo pojasnilo predjudicira pogajanjem. Kar se tiče nemškega odgovora, ki je bil dan Federu, doznava Reuter, da ta odgovor, dasi je sestavljen zelo vpljudno, ne sprejema dveh posebnih pogojev, ki jih je postavil Eden, in sicer simbolično evakuacijo Porenja in pa obljubo nemške vlade, da za časa pogajanj ne bo gradila trdnjav v Porenju. To je prav tako važno, kakor je važen nezaupljivi ton nemškega memoranduma, ki je bil včeraj popoldne objavljen v Berlinu. Vse to dokazuje, da ni položaj prav nič izboljšal na napetosti. Francoski krogi so izjavili zvečer, da so v glavnem zadovoljni s popoldanskim sestankom veleposlanikov lokarnskih pogodb. Ta sestanek je bil posvečen predvsem načelnemu vprašanju.

ali je kršena lokarna pogodba ali ne. Francoski krogi so zadovoljni s tem, da je dosežen sporazum v tem vprašanju in da je ugotovljena ta kršitev, kar v začetku n. bilo tako sigurno. Delegati se zmeraj vztrajajo pri svojem stališču, da se ne morejo začeti pogajati z Nemčijo, dokler se ne upostavi prejšnje zakonito stanje, in sedaj je treba samo še določiti mere, ki se bodo izvajale proti Nemčiji, če Nemčija ne sprejme sklepov londonske konference. Zanimivo je dejstvo, da je zunanji minister Flandin podčrtal dejstvo, da se popolne sploh ni govorilo o včerajšnjem Hitlerjevem memorandumu. Francoski delegati poudarjajo da noben sporazum ne more biti odločen ker pripada zadnja beseda Svetu DN. Tako ostane vprašanje zasedbe Porenja točno v okviru DN, kakor je to Francija zmeraj želela.

Uspeh londonske konference

Spet samo proučevanje položaja

London, 13. marca. b. Po končanih sestankih, ki so jih zastopniki držav podpisnik lokarnske pakta imeli včeraj v Londonu, je treba ugotoviti, da ni prišlo do nikakih odločilnih sklepov. Tudi uradno poročilo, ki so ga izdali po teh konferencah, ne prinaša nobene končne jasnosti. Med konferenco je bilo videti, da je stališče Francije vse bolj nepopustljivo, in da je Francija v tej svoji nepopustljivosti pripravljena iti do skrajnih meja. Še pravljati zahtevajo po takojšnji izpraznitvi Porenja v zvezo s članstvom v Društvu narodov.

Uradno poročilo o poteku konference pravi, da so zastopniki vseh lokarnskih pogodbenic pri-

šli enoglasno do zaključka, da pomeni zavzelje demilitariziranega pasu v Porenju nedvomno kršitev čl. 42. in 43. lokarnske in versajske pogodbe. Francija in Belgija naj o tem poročala na sestanku sveta Zveze narodov. Da se omogoči čim izčrpnješe in čim natančnejše proučevanje političnega položaja, naj prvi belgijski, francoski, italijanski in nemški delegat sestavijo ožji odbor, ki bo to nalogo izvršil. Ta ožji odbor se bo sestel danes ob 11.30. To dejstvo govori, da konferenca delegatov držav podpisnic ni prišla do enotnih zaključkov.

Parlament planincev

Ljubljana, 13. marca.

Sinovi ob osmi uri je imela naša največja planinska organizacija svoj redni občni zbor v dvorani Delavske zbornice. Ob lepo napolnjeni dvorani je začel zbor predsednik Osrednjega SPD dr. Pretnar in pozdravil navzoče zastopnike oblasti in uradov, med njimi zastopnika bana g. dr. Marna, zastopnika ljubljanskega župana inspektorja gosp. Westra ter številne zastopnike sorodnih organizacij, zastopnike podružnic in tovariše.

Občni zbor je z navdušenjem sprejel predlog predsednika, naj zbor pošlje udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. in pozdravne brzojavke notranjemu ministru g. dr. Koroseu in ministru brez listnice dr. Mihi Kreku, kakor tudi trgovinskemu ministru dr. Vrbančiču ter ministru za telesno vzgojo naroda dr. Rogiču.

Istotako so bila sprejeta tudi pozdravna pisma banu dravske banovine g. dr. Marku Natlačenu, podbanu dr. Majcenu in županu dr. Adlešiču ter še nekaterim drugim zaslužnim prijateljem SPD.

POROČILA

Sledila so poročila predsednika dr. Pretnarja in tajnika dr. Brileja. O tem poročil je »Slovenski dom« v glavnem že pisal. Sliko o gospodarskem položaju društva pa je podal g. Marzel Ivo. Iz njegovega poročila posnemamo, da je kriza zanjela tudi gospodarstvo Osrednjega plan. društva, vendar ne tako hudo, kakor druga gostinska podjetja. Največji vir dohodkov za društvo prinaša oskrba v planinskih kočah, ki je dosegla lani 346 tisoč Din, dočim je znašala predlanskim le 291.000. Stevilka sama je zelo lepa, vendar je treba upoštevati, da je društvo predlanskim zaradi slabega vremena in zaradi nekaterih nevesčnosti imelo izredno slabe dohodke. Zanimivo je število obiskov, ki so jih doživeli posamezne kočice Osrednjega društva. Dvajset planinskih koč in domov je obiskalo lansko leto 27.161 planincev, dočim je znašal obisk leta 1934 le 23.921. Kar se tiče obiska, so napredovale skoraj vse kočice razen Doma na Kravcu, ki je zaradi elabe zimske sezije imel skoraj 20% manj dohodkov kakor lansko leto. Prav tako so nazadovale v Kamniških planinah še kočice na Kamniškem sedlu in Čojzova kočica, v ostalih planinah pa Krokova kočica in Spodnja kočica na Golici. Največ obiskovalcev je imel seveda Aljažev dom v Vratih, dočim tigar stredo se je zateklo lani 3711 planincev, dočim jih je bilo predlanskim le 3024. Da je obisk planincev tako lepo narasel, se mora društvo zahvaliti razmeroma ugodni letni sezoni, ki je dala dokaj lepih dni. Obenem pa je to posledica dobrega oskrbovanja planinskih koč.

CLANSTVO V ŠTEVILKAH

Osrednje SPD je imelo koncem leta 1934 3519 članov. Na novo je pristopilo v letu 1935 683 članov, vendar je imelo društvo koncem leta 1935 le

3483 članov, tako da je odstopilo v zadnjem letu 35 članov več, kakor vstopilo. Kader članstva se torej v glavnem ni spremenil in zato so znašali dohodki iz vpisnine in članarine 95.000 Din. Lep vir dohodkov za društvo so bila tudi darila, med katerimi je treba omeniti podporo banske uprave, ki je poklonila 30.000 Din, in podporo mestne občine ljubljanske v znesku 5000 Din. Tiskovine so vrle 24.000 Din, pri čemer je treba omeniti, da je planinski album sam dal nad 8000 Din. Prispevki podružnic se niso vsi vplačali, izredni dohodek pa je imelo društvo v višini 18.000 Din kot prebitek pri nakupu in obračunavanju hranilne knjižice zaradi odplačila dolga pri Mestni hranilnici.

1600 DIN DOBICKA

Med izdatki je največ zahtevala uprava, v kateri so vsiete plače treh uslužbencev. Skupna višina teh izdatkov je znašala lani 137.000 Din. Vzdrževanje koč je zahtevalo skoraj 100.000 Din, obresti dolgov 40.000 Din, popravila potov in markacije 47.000 Din, prispevek »Plan. vestniku« pa celih 22.000 Din. Drugi izdatki so se v manjših zneskih razdelili za propagando, obvezne prispevke, ekskurzije itd. Celotni dobiček, ki ga zaznamuje društvo v lanskem letu, znaša sicer le 1600 Din, vendar moramo biti veseli, da je društvo preživelo poslovno dobo brez primanjkljaja, zlasti še zato, ker mu je uspelo odplačati precej dolgov. Čisto premoženje društva znaša nekaj nad 1.400.000 Din.

Pohvalno poročilo sta dala preglednika Ferline Emerih in Lindtner Henrik ter predlagala odboru razrešnice, ki je bila po krajši debati soglasno sprejeta.

V preglednem poročilu je nato gospodar društva podal smernice proračuna za prihodnje leto. Ta proračun znaša 452.000 Din.

VOLITVE

Direktor Špenda je nato predlagal za predsednika dr. Pretnarja, dosedanjega zaslužnega predsednika, kar je občni zbor sprejel z velikim odobravanjem. Prav tako soglasno je bila sprejeta predlagana lista ostalih odbornikov in sicer: Battelino Angelo, dr. Brezelj Bogdan, dr. Brilej Arnošt, Cesar Jože, Dolinšek Lavoslav, Hudnik Stane, Jeretina Jože, Jeršič Mirko, Knafelec Alojzij, Kveder Janez, Marsel Ivo, dr. Mrak Anton, dr. Vrtačnik Alojzij in Zor Vinko. Za namestnike so bili izvoljeni Kam Milan, Deržaj Edo, Rožman Janez in dr. Kajzel Mirko. Za preglednika računov pa Ferline Emerih in Lindtner Henrik.

Za volitve delegatov je občni zbor pooblastil odbor, ki naj delegate imenuje na svoji seji, kjer se bo odbor tudi šele konstituiral.

Ker ni bilo nobenih posebnih predlogov, je predsednik dr. Pretnar zaključil ta izredno uspešni občni zbor ob 11.

Poneverbe na račun nerojenih

Ljubljana, 13. marca.

Na drugem mestu je obširno poročamo o malverzacijah pri zagorski bratovski skladnici. K temu poročilo še dodajamo, da je državni tožilec obtožil Otmarja Peterlina še poneverbe podpor v znesku 990 Din, ki so bile namenjene brezposelnim rudarjem. Te poneverbe pa je soočeno tudi poduradnik bratovske skladnice, 40 letni Avgust Saks. Zasebno udeleženko, bratovsko skladnico, zastopa pri razpravi inž. Biskupsky od TPD. Mali senat tvorijo g. Ivan Kralj kot predsednik in sodnik g. Fran Kovač in Fran Gorečan. Prvega obtožena brani ex offio g. dr. Juro Aglešič, drugega pa dr. Jos Cepuder.

Po prečitani obtožnici je senatni predsednik omenil, da je postala oprostila sodba glede zneska 97.000 Din pravomočna. Oprostila sodba je bila izrečena v smislu § 280 k. p. zaradi pomanjkanja dokazov. Stoli sedmorice v Zagrebu je revizijo obtožencev v pogledu ponarejanja podpisov zavrnili. Razveljavil pa je, kakor smo že uvodoma omenili, sodbo glede poneverbe 990 Din.

Pravi čudež se je zgodil z nerojenimi otroci. Dogodilo se je, da je sredi meseca neka rudarjeva žena res porodila otroka, za katerega ji je bilo nakazano 500 Din za dečjo opremo, takoj čez 10 dni pa je prišel na svet drugi otrok v isti rodbini.

Prvi obtoženeц Otmar Peterlin se je v bistvu zagovarjal, kakor pri prejšnjih razpravah. Bil je

razburjen in duševno razkrojen. Za sebe ni porabil in vzel niti pare. Predsednik mu je predložil, da je imel boljše plače, kakor kak višji uradnik, kajti poleg prostega stanovanja in proste kurjave in drugih deputatov je imel še 1600 Din mesečnih prejemkov. Obtoženeц je dalje omenil, da je kril primanjkljaje deloma iz prispevkov svojega očeta v znesku 11.000 Din, pa tudi ženini oče mu je dal 7000 Din. Pa šlo je čim dalje tem bolj navzdol. Zaradi napak je bil vedno bolj razvrzan. Sodnik Gorečan: »Grenak je bil vaš kruh, če ste morali vedno doplačevati. Predsednik je dalje obtožencu predložil, da je živel preko svojih gnotnih razmer. Predsednik: »Orožnikom ste rekli, da ste zapravljali.«

Branilec dr. Adlešič: »Orožniki niso poznali vsega materiala. Marsikaj stoji v orožniških ovadbah.«

Obtoženeц je dalje priznal, da je začel v večjem obsegu s poneverbami od leta 1932 dalje.

Glede poneverbe na račun nerojenih je obtoženeц v bistvu vse priznal, tudi da je ponaredil podpise.

Nato je sledilo zaslišanje drugega obtožena Avgusta Saks. ki je obtožen, da je poneveril skupno s prvimi 990 Din. Kratko je izjavil: »Nisem poneveril. Denar je ostal v blaginji.«

Natančno je nato opisal svoje poslovanje v bratovski skladnici. Razprava ob zaključku lista še traja.

Tekme za kraljev pokal

Ljubljana, 13. marca.

Kakor smo že pred dnevi poročali, je blagovolil Nj. Vel. kralj Peter II. pokloniti Združenju smučarjev Planica krasno darilo, za katerega se bo tekmovalo po posebnih propozicijah pod naslovom »Tekmovanje za kraljev pokal«. Čim je združenje sprejelo obvestilo o poklonitvi tega pokala, je izdelalo tozadevne propozicije ter jih poslalo v odobritev maršalatu dvora.

Sedaj je združenje sprejelo od maršalata obvestilo, da so propozicije odobrene.

Pravilnik za tekmovanje se glasi:

1. Nj. Vel. kralj Peter II. je blagovolil pokloniti pokal pod imenom »Kraljev pokal Planici« za zmagovalca na mednarodnih tekmah, ki jih priredi društvo smučarjev Planica na veliki skakalnici v Planici.
2. Pravico do tega pokala ima tisti zmagoval-

lec, ki doseže prvo mesto na mednarodnih tekmah na veliki skakalnici v Planici trikrat po vrsti ali štirikrat sploh.

3. Ime vsakega zmagovalca bo vrezljano na pokal vse dolej, dokler ne pride v last enega samega zmagovalca.

4. Vsak zmagovalec sprejme posebno listino, ki dokazuje njegovo pravico do kraljevega pokala pod pogoji, navedenimi pod št. 2 tega pravilnika. O izdani listini se obvesti uprava dvora in Nj. Vel. kralj Peter II. ter zimsko-sportna zveza tiste države, iz katere je zmagovalec, in Jugoslovanska zimsko-sportna zveza.

5. Združenje smučarjev Planica bo hranilo kraljev pokal vse dolej, dokler ne preide v dokončno last zmagovalca.

6. Le z najvišjim dovoljenjem Nj. Vel. kralja so možne izpremenbe tega pravilnika.

slovenske konjereje, kakor Janžekoviča iz Terjancev, Galundra iz Veržaja, Lenčiča iz Mahovcev, Jana iz Podhoma in druge.

Službe cestarjev

Ljubljana, 12. marca. AA. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje na osnovi § 31 zakona o banki upravi v območju sreskega cestnega odbora Črnomelj službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer za banovinsko cesto II. reda št. 169 Črnomelj—Adlešiči.

Ljubljana, 12. marca. AA. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje v območju sreskega cestnega odbora Novo mesto službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer za banovinsko cesto II. reda št. 306 Novo mesto—Kronovo—Stranje—Mršiča vas v odseku od km 10.180 do km 14.978, t. j. 4 km 798 m, banovinsko cesto II. reda št. 314 Mokronog—Šmarjeta—Kronovo v odseku od km 15.500 do km 17.628, t. j. 2 km 128 m, banovinsko cesto II. reda št. 310 Draga do zveze z drž. cesto št. II v odseku od km 3.500 do km 3.756, t. j. 123 m, skupno torej 7 km 50 m.

V Prevaljah poje boben

Prevalje, 13. marca.

Poročali smo že o propadu prevaljskih rudnikov; tedaj smo tudi poročali, da pride vse skupaj na dražbo. Ta dražba se je pričela 11. t. m. To je gotovo največja dražba ne samo v Mežiški dolini, marveč verjetno v vsej Sloveniji in najbrž tudi v vsej slovenski zgodovini.

Dražbeni objekti so cenjeni skupno na tri in pol milijona dinarjev. Ne bo pa prišlo vse skupaj naenkrat na dražbo, marveč se bo dražba vršila ločeno za posamezne skupine in v etapah. Tako so razdelili vse dražbene objekte na 183 skupin, ki jih bodo stavili na dražbo šestkrat tekom 14 dni.

Za prvo dražbo so se zbrali na sodišču dokaj kupcev; zanimali so jih predvsem gozdovi, ker so upali, da bodo lahko poceni kupili posamezne gozdne komplekse. Zanimivo je pri tem, da se poslasta niso mogla prodati niti za cenilno vrednost, dočim so cene za gozdove presegle cenilno vrednost po dva ali celo trikrat. Ta okolnost je tem zanimivejša sprito dejstva, da lesna industrija neprestano propada in z njo tudi vrednost lesa. Vendar vse kaže, da je to propadanje lesne vrednosti le začasno in tega se zavedajo tudi kupci.

Zborovanje zasebnih nameščencev

Ljubljana, 13. marca.

V sredo zvečer je imelo svoj redni občni zbor Društvo zasebnih in avtonomnih nameščencev v Ljubljani. Občni zbor se je vršil v prisotnosti odposlanstev vseh socialnih ustanov, drugih stanovskih organizacij in številnega članstva.

Društveni predsednik Slamič je v jednatem govoru orisal vse delovanje, ki ga je društvo opravilo v preteklem poslovnem letu. Glavno delo je bilo usmerjeno v zaščito interesov članstva. Nato so govorili zastopniki raznih zavodov in sorodnih društev, nakar je podala tajniško poročilo tajnika Marija Martelančeva. Iz tega poročila je bilo povzeto, da je pri nas še zelo mnogo nameščencev neorganiziranih. Sledila so poročila odsekov ter gospodarske poročila, ki izkazuje 21.000 približno. Društveno premoženje znaša Din 35.852.—

Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika g. Gombač ostali odbor pa je ostal v glavnem nespremenjen.

Pri slučajnostih je predsednik podal izjavo, v kateri poudarja, da se občni zbor DZAN strinja z delom Zveze društev pravnih nameščencev in z delom nameščenskega odbora v Delavski zbornici.

Samomorilec identificiran

Ljubljana, 13. marca.

Včeraj smo poročali o strašni najdbi na tračnicah za Dolinarjevim paviljonom, kjer so našli na progi truplo mladega fanta z odrezano glavo. Tru-

Drobiž iz domovine

Letošnja žetev

V naših žitnorodnih krajih so strokovnjaki že ocenili vrednost bodoče žetve ter pravijo o njej, da bo letos mnogo boljše kot prejšnje leto. S tem so se pa tudi pojavile skrbi, kam bodo spravili tolikšen pridelek, ker so skoro vsi svetovni trgi zaprti za našo pšenico. To vprašanje ni važno samo za pridelavalce, temveč je važno v še večji meri za naše gospodarstvo, ker je izvoz žit ena najvažnejših postavk v naši izvojni trgovini. Gospodarski krogi zahtevajo, da se merodajne oblasti še sedaj vnaprej pobrigajo in preskrbe trge.

Iztirjevalci z nožem

V sv. Ivanu v Zelini blizu Zagreba so v noči pred nekaj dnevi videli prebivalci nenavaden dogodek. Sredi noči je začel po cestah vpiti neki človek, ki je gol in okrvavljen dirjal ter klical ljudi na pomoč. Ljudje so spočetka mislili, da gre za slaboumnega človeka, ko pa so za njim videli dva bežeča človeka, ki sta ga tepla in mu metala kamenje. So spoznali, da gre za zločin. Pri občinski hiši se je nesrečnik sesedel, a napadalec sta že pobegnila, ker so se ta čas že približali nesrečniku ljudje. Za silo so ga oblekli, nakar so ga vsega krvavega poslali v zagrebško bolnišnico. Orožniki so takoj uvedli preiskavo in dognali, da je postal nesrečnik žrtev surovega izterjevanja najemnine. Tisti večer je Turk, tako se nesrečnik piše, sedel s svojim hišnim gospodarjem in njegovim prijateljem v gostilni. Nenadno ga je hišni gospodar pozval, naj mu plača najemnino za stanovanje, sicer mu je zagrozil s smrtjo. Turk je vrget na mizo zadnjih svojih dvesto dinarjev in pristavil, da je to ves njegov denar. Hišnemu gospodarju pa to ni bilo dovolj, s prijateljem sta z noži planila na Turka, ga slekla do gola in ga nato še z nožem obdelala. Napadeni se jima je komaj izvil in pobegnil na cesto klicati ljudi na pomoč. Divjaška izterjevalca sta poletela za njim in sta se ustavila šele radi ljudi, ki so se začeli zbirati na cesti.

Ko so ljudje nesrečnika našli na cesti, je bil že ves iznemogel, radi izgube krvi. Prav zato visi njegovo življenje na niti. Surova izterjevalca pa sta romala za zapaha.

Smrt pod dvigalom

Včeraj se je v Zagrebu dogodila strašna nesreča, ko je dvigalo strlo glavo mlademu dekletu. Neka zagrebška trgovka je poslala svojo učenko, mlado 13-letno dekle, po poslu v trgovski dom. Trgovka je učenki izročila ključ za dvigalo da se z njim popelje v drugo nadstropje, da iz gospejinega stanovanja prinese nekatere stvari. Deklece najbrže ni bilo vajeno ravnanja z dvigalom, pa je potem, ko je prišlo do drugega nadstropja, hotelo stopiti iz dvigala, a prav tisti hip se je dvigalo potegnilo zopet naprej tako, da je deklica prišla v precep med robom stopnic in dvigalom. Dvigalo ji je stisnilo glavo med zid in železno dvigalno konstrukcijo ter jo strlo. Deklica je v nekaj trenutkih izdihnila.

Podjetna brodolomca

Po Srbiji sta zadnje čase potovala dva Dalmatinca in zbirala milodare za brodolomce, ki se jim je letos potopila ladja in so brez sredstev ostali bedni in revni. Usmiljena srca sta znojla omeščevalci z oložnim pripovedovanjem in s knjižico v kateri sta imela zapisane precej visoke darove ljudi, ki sta jih že bila obiskala. V Čupriji sta se zalasala tudi v tamkajšnji sladkorni tovari

Prva hrv. štedionica je predlagala dražbene pogoje prav posrečeno. To zaradi tega, ker je dražbene komplekse razparcelirala že prejšnji lastniki so iskali enega ali več kupcev za celo imetje skupaj. To pa se jim ni posrečilo. Pri razparcelaciji pa se je zanimali za te komplekse na mah dvignilo. Posledica dobro obiskane dražbe bo najbrž ta, da bo Prva hrvatska štedionica prišla morda do celotnega kritja svojih terjatev, kar bi se v nasprotnem primeru prav gotovo ne zgodilo.

Kakor smo že poročali, je največji upnik baš Prva hrv. štedionica. Za njo pe so vknjiženi še številni drugi upniki, med njimi Bratovska skladnica, Pokojniški zavod, domači trgovci itd. itd. Glede slednjih je več kakor gotovo, da ne bodo prišli do kritja. Če bo pa zanimanje za dražbo ostalo na višini, kakor pri prvi, pa tudi to ni izključeno.

Danes, 13. t. m., se dražba nadaljuje. Tudi k tej dražbi se je zbralo precej interesentov, ki so že položili kavicje. Verjetno je, da bo tudi današnja dražba dobro uspela. To želijo zlasti domači trgovci, ki spričo obiska pri dražbah niso zgubili vsega upanja.

plo je ležalo na levem tiru, na katerem vozijo vlaki proti Ljubljani. Ker je bilo najdeno truplo že precej pozno, seveda niso mogli več točno ugotoviti, kateri vlak je fant povozil. Dejstvo pa, da je bilo truplo že popolnoma trdo in mirno, dokazuje, da je ležalo ob progi že dalje časa. Vse kaže, da je fant legel sam na tračnice tako, da je vrat naslonil na tir, ki mu je nato odrezal glavo. Ni namreč nobenih znakov, da bi vlak truplo vlekli ali sicer poškodoval.

Dasi gre torej očitno za samomor, je čudno le to, da pri fantu niso našli nobenega pisma. Pač pa je imel v žepu legitimacijo, ki se glasi na Mirka Grbca, brivskega vajenca, rojenega leta 1916. Slika v legitimaciji je bila že precej stara in zaradi tega niso mogli ugotoviti identitete po tej sliki. Šele ko so obvestili pokojnikove starše, se je izkazalo, da gre res za brivskega vajenca Bogomira Grbca z Vodovodne ceste št. 84.

Kaj je bil neposreden vzrok za samomor, prav za prav ni znano. Ve se le to, da je bil fant zaljubljen v neko dekle, da pa so mu starši branili sestajanje z dekletom. Verjetno je, da si je to gnal k sreči in da je izvršil usodno dejanje v zvezi s tem.

Kdo ima prav?

Nemci trdijo in si svojijo, da je bil najstarejši časopis natisnjen v Nemčiji, namreč leta 1609 v Augsburgu na Bavarskem, ko je bil izhajati list »Aviso«. Angleži pa to trditve izpodbijajo in pravijo, da je bil prvi časopis tiskan na Angleškem. Nathaniel Butler je leta 1622 pričel izdajati »Weekly News«. Kdo ima potem prav?

Podkupljen davčni upravitelj

Pred nekaj dnevi smo poročali, da so prišli v Čatku na sled podjetnemu načelniku davčne uprave, ki je znal na spreten način izsiljevati od ljudi nagrade, da jim je nato zniževal davčni predpis. V začetku preiskave se je zdelo, da se je mafični loteval premožnejših ljudi, preiskava pa je dognala, da se je lotil vsakogar, odkoder je le slutiti, da bo dobil denar. Čim so prišli v javnost njegovi grehi, so se začeli javljati na sodišču tudi kmetje in pripovedovali za načelnika davčne uprave prav enake grehe.

Preiskovalnemu sodniku se je javil neki kmet, ki je prosil sodnika, naj ga pusti do davčnega načelnika, ker mu je prinesel cigare za uslugo, ki mu jo je storil. Sodnik se je seveda začel zanimati za kmeta in ga začel izpraševati po uslugi, ki mu jo je storil davkar. Kmet je pripovedoval, da je prišel pred časom na davčno upravo in plačal davke. Sodniku je svoje navedbe potrdil z davčno knjižico, na kateri je bilo to tudi potrjeno. Kmet je dalje povedal, da se je kljub temu pojavil v njegovi hiši davčni iztirjevalec in mu hotel zarubiti ovce. Moral je s svojo davčno knjižico na davčno upravo, da se je ubranil rubežni. Po vsem poslovanju se mu je zdelo, da je davčni načelnik tako velik gospod, da mu je treba prinesiti darov, da se bo v bodoče bolj oziral na uboga kmeta in ga ne rubil več, čeprav je imel potrdilo, da je vse davke v redu plačal. Zdal da se je zgledal na davkarji in mu prinesel cigare v zahvalo in v upanju, da ga bo v prihodnje bolj upošteval in ga obvaroval nadležnih ekskutorjev.

Sodnika je nato našla mnogo kmetov, ki so morali davčnemu načelniku prinašati darove, da so se izognili rubežni, s katerimi je krotil načelnik tiste, ki so se mu upirali.

Vremenska poročila

Kranjska gora: plus ena, barometer pada, dežuje, 20 do 30 cm južnega snega.

Rateče: plus ena, barometer pada, 20 do 30 cm južnega snega.

Vršič, Tamar: 20 do 30 cm južnega snega.

Dom Ilirije: minus ena, 80 cm solnatega snega smuka ugodna.

Bistrica Boh. jezero: plus pet, snega v dolini ni.

Planina na kraju: tri in pol metra zrnatoga snega, smuka dobra.

Skalaški dom na Voglu: snega 2 do 3 metre. temperatura minus tri, severni veter, sončno, smuka idealna.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, petek, 13. marca: Nikefor.
Jutri, sobota, 14. marca: Matilda.

Kaj bo danes

Lekarne. Nočno službo imajo: mr. Kuralt, Gošposvetska cesta, mr. Sušnik, Marijin trg in mr. Bohinc ded., Rimska cesta.

Predavalnica mineraloškega inštituta: Predavanje prof. dr. M. Roša iz Curiha o »Materijalno-tehnični podlagi švicarskih predpisov za železobetone iz leta 1935.«
Verandna dvorana hotela Union: Ob 20 prosvetni večer. Predava prosvetni inspektor Ivan Dolencec o Mostarju in njegovi okolici.
Filharmonična dvorana: Ob 20 klavirski koncert pianista Pavla Wittgensteina.
Slezijanski mladinski dom: Ob 20 sestanek višje fantovske kongregacije.
Društvena soba Kodeljevo: Ob 20 sestanek narasčajo fantovskega krožka.
Društveni dom Vič: Ob 20 predavanje Vinka Zora o potovanju skozi Dolomite v Švico.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA

Začetek ob 20
Petek, 13. marca: Zaprt.
Sobota, 14. marca: »Gospodski dom«. Red C.
Nedelja, 15. marca ob 15: »Trije vaški svetniki«. Izven. Cene od 10 din navzdol. — Ob 20: »Pesem s ceste«. Izven. Cene od 20 din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20
Petek, 13. marca: »Pot okoli sveta. Red B.
Sobota, 14. marca: »Saloma. Izven. Cene od 30 din navzdol.
Prva repriza Nušičeve komedije »Pot okoli sveta« bo v petek, 13. t. m. ob 20 v opernem gledališču. Na premieri je imelo delo jako lep uspeh. Repriza je za red B. Opozorjamo, da je predstava v opernem gledališču.

Opera.

Straussova opera »Saloma« z gospo Gjungenac v naslovni vlogi se ponovi v soboto, kot izven predstava po globoko znižanih cenah od 30 Din navzdol.

Se je čas, da se prigrasite za poletni abonma, ki je razpisan za 8 dramskih in 8 opernih predstav. Prvo predstavo imajo poletni abonenti v soboto, 14. t. m. v drami. Vpizori se »Gospodski dom«. Cene so izredno ugodne, zato priporočamo podpis abonmaja, ki konca koncem junija t. l.

Abonente opozorjamo na vrstni red današnjih predstav. Red Cetrtek ima drevi predstavo v drami in sicer »Pesem s ceste«, red A pa ima predstavo v operi »A propos, kaj dela Andula?«

Nad 900 novih knjig slovenske in nemške literature je v zadnjih mesecih uvrstila med svojo izposojevalno zbirko Ljudska knjižnica na Miklošičevi cesti 7. S tem je spopolnjena velika vrzel, in tako nudi sedaj knjižnica najnovejša dela na polju beletristike in tudi poljudnega znanstva. Knjižnica ima tudi svoj mladinski oddelek. Odprta je od 8—12 in od 2—7.

Najlepšo izbiro iz bogatega svojega sporeda s solistko Reziko Koritnikovo nam bodo dali Trboveljski slavčki na ponedeljkovem koncertu v veliki unionski dvorani. Izvajajo se skladbe jugoslovanskih skladateljev. Slavčki se pripravljajo za koncertni nastop v Pragi, kamor so pozvani, da koncertirajo za časa kongresa, naša dolžnost pa je, da jim z razprodano dvorano omogočimo pot in zastopstvo naše mladinske glasbene literature. — Predprodaja vstopnic in knjigarni Glasbene Matice.

Prof. Janko Ravnik priredi s svojimi gojenci Turšič Ivan, Seifert Herta, Gallatja R., Hrašovec Silva in Osterc-Valjalo Marta klavirski večer ruske glasbe v sredo 18. t. m. ob 18.15 v Filharmonični dvorani kot III. javno produkcijo gojencev Državnega konservatorija.

Banovinska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu priredi v torek dne 17. marca enodnevni vrtnarski tečaj. Pouk bo teoretičen in praktičen in se bo vršil od 8. do 12. ure in od 14. (2) do 17. ure (5).

Pozor pred hranilnimi knjižnicami!

V Ljubljani že dalje časa nismo imeli tatvin hranilnih knjižnic. Pred dvema dnevoma pa je bila zabeležena zopet večja tatvina, ko sta bili neki stranki ukradeni dve hranilni knjižnici Ljudske posojilnice z vlogama 36.000 Din in 5500 Din. Prva se glasi na ime Jenko Albina in nosi tekočo številko 68.964, druga pa se glasi na ime Jenko Pavla in ima tek. št. 79.557.

Verjetno je, da bo tat hotel knjižnici prodati ali na kakršenkoli način spraviti v denar. Zato je potrebna pri tem skrajna previdnost. Kajti oškodovan bo samo tisti, ki bo knjižnici kupil. Če bo komu ponujena katera od gori navedenih knjižnic v nakup, naj dotičnik takoj javi prodajalca najbližjemu varnostnemu organu.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 13. marca. 11. Soliska ura: Stara Kana, življenjska slika (gosp. Mirko Kugler). — 12. Operne fantazije (plošče). — 12.45 Vremenska napoved, poročila. — 13. Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15 Po širnem svetu (glasbene slike na plošči). — 14. Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 18. Zenska ura: O ženski policiji (gospa Stebi-Pleško). — 18.30 II. Rabaud: Nočna procesija (simfonična pesnitev na plošči). — 18.40 Starostna preskrba našega delavstva (gosp. Slavko Čehovarov). — 19. Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30 Nacionalna ura. — 20. Akademija ob 100 letnici rojstva Josipa Stritarja. (Pesni, recitacije, prizori, predavanje in orkestralni koncert. Sodiščelj: Akademski pevski kvintet, člani Nar. gled., gosp. prof. France Vodnik in Radijski orkester. — 22. Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.30 Angleške plošče. — Konec ob 23.

Drugi programi:

Petek, 13. marca. Belgrad: 19.50 Dueti. — 20.40 Tamburški orkester. — 21.10 Prens iz Zagreba. — 22.20 Puceljne skladbe. — Zagreb: 20. Sirolovo suito »Idilski intermezzo« izvajal orkester Dr. Glasbene akademije (iz Hrvatske glasbenega zavoda). — 22.15 Jazz. — Dunaj: 19.30 Dunajski otroški zbor. — 20.05 Brucknerjeve skladbe. — 21.40 Glasba za dva klavirja. — 23.05 Zabavni koncert. — Budimpešta: 19.30 Prens iz opere. — 22.35 Ciganska glasba. — 23.20 Plesna glasba.

Ali pride Amerika na olimpijske igre v Berlin

V zvezi z zahtevo posameznih držav naj radi kršitve ki jo je zagrešil Hitler nad Lokarnskim paktom, odgovori z bojkotom berlinskih olimpijskih iger je izjavil predsednik ameriškega olimpijskega odbora Avery Brundlage, da se morajo letošnje olimpijske igre vršiti za vsako ceno, tudi v slučaju, da izbruhne nova evropska vojna. Nadalje je izjavil, da ima Nemčija toliko časa, dokler ne krši mednarodnih olimpijskih obveznosti pravico, da izvede olimpijske igre v Berlinu, pa tudi če bo prišel en sam udeleženec. Zastopstvo združenih držav se bo tekem prav gotovo udeležilo, kajti šport nima s politiko prav nobene zveze. Skoraj ne morem verjeti, trdi nadalje, da bi kaka država radi političnih razprtij odgovorila s sankcijami v športu.

Zanimiva je pa ugotovitev, da bi leta 1916 morala tudi Nemčija izvesti organizacijo olimpijskih iger v Berlinu, ki se pa radi vojne ni mogla vršiti. Nemčija je dosedaj za vsa pripravljala dela izdala okoli 80 milijonov mark, to je v našem denarju okoli 1 milijardo in 200 milijonov dinarjev. To je ogromna številka, ki, ko je bil vprašan dr. Menges predsednik odbora za tisk državne zveze za telesno kulturo, čemu tolikšni izdatki, je odgovoril: »Zdi se nam pametnejše, da izdamo ta denar v športne namene, kakor, da bi v bodočih dvajsetih letih gradili bolnice in senatorije.

Zdravstveno stanje nemške mladine se je, kot se vidi iz statističnih podatkov izredno izboljšalo. Po statistiki iz leta 1922-1924 je bilo 17% jetičnih

učencev, 20% rahitičnih in komaj 20% popolnoma zdravih. Do danes pa se je zdravstveno stanje siljajno popravilo in kot kažejo statistike, je odstotek v boleznih neprimerno manjši.

Ta ogromni denar dokazuje, kako zelo resno jemlje nemška država vprašanje o telesni vzgoji naroda in kako zelo je Nemčija zainteresirana na izvedbo olimpijskih iger. Vendar so zadnji mednarodni politični dogodki močno odmevali tudi v športnih organizacijah.

Zupan mesta Philadelphije je poslal predsedniku mednarodnega olimpijskega odbora pismo, v katerem ga poziva, da naj se letošnje olimpijske igre ne vrše v Berlinu ampak v Philadelphiji. Pismo spremlja več resolucij ameriških športnih organizacij, ki žele, da naj se po dogodkih v Nemčiji, olimpijske igre ne vrše na nemških tleh.

★

Koliko preteče sodnik pri nogometni tekmi.

Večkrat je rekel že marsikateri nogometni sodnik, da mora prav tako trenirati kot igralci, kajti uradna dolžnost moža s piščalko zahteva precej telesne odpornosti.

Mr. Fogg znani angleški sodnik, ki vodi vse važnejše nogometne tekme na Angleškem in ko je sodil tudi lansko leto finalno tekmo za Mitracup v Pragi, je poizkušal izračunati, koliko preteče v 90 minutah pri ne preveč težki nogometni tekmi. Izmerjena proga, ki jo je približno pretekel je znašala v eni uri in pol malo manj kot 12 km.

Hitlerjevci zopet bežijo čez mejo

Maribor, 12. marca.

V Mariboru imamo zopet večje število političnih beguncev iz Avstrije. Skoro vsak dan prihajajo posamezniki na skrivnih mestih čez mejo. Največ jih pride v predelu od Radla do Zavograda, kjer imajo najbliž na avstrijski strani urejeno pomožno službo ter jih domačini spravljajo po varnih nezastriženih poteh do naših obmejnih straž, katerim se begunci sami prijavljajo. Naši obmejni organi spravijo potem begunce v ozadje in nato v Maribor, kjer se jih je v nekaj tednih nabrala že lepa skupina, tako da že ugibajo, kam bi jih zopet spravili v taborišče. Vsi begunci pripovedujejo, da se je v Avstriji začelo hitlerjanstvo zopet živahno gibati. Pobegnili so zaradi tega, ker so jim oblasti prišle na sled ter bi jih vtaknili v prisilna taborišča ali pa pred sodišče, kjer jim je večletna ječa zasigurana. Vsi pa beže čez mejo v neki naivni misli, da jih menda pri nas že komaj čakamo in da jih bomo kar z obratno pošto poslali v Nemčijo.

Med begunci, ki so zadnje dni prispeli čez mejo, je gotovo najbolj zanimiva skupina 17 letnih dijakov iz benediktinske gimnazije v St. Pavlu na Koroskem. Fantički so za zidovi stroge gimnazije organizirali celo hitlerjansko skupino, ko so jim prišli na sled. V zavodu se je vršila stroga preiskava, zaelžnanja je vodila politična policija in štirje najbolj vneti organizatorji vsega pokreta si niso obetali ničesar dobrega. S pomočjo somišljenikov izven zavoda se jim je beg posrečil. Ti mladi begunci so Hans Mario, Maks Korčak, Ervin Krajnc in Gerhard Vauke.

Malverzacija pri bratovski skladnici v Zagorju

Nerojeni otroci bi dobili 16.000 Din

Pomislite! Za 35 nerojenih otrok pobasati na račun dečje opreme 19.600 Din, je kaj čuden problem. To se je primerilo pri krajevni bratovski skladnici v Zagorju. Jedro tvorijo nečedne manipulacije, ki jih je l. 1933 novembra ugotovila glavna bratavska skladnica z revizijo. Knjižničarja Mirko Benedikt je izvršil pregled poslovanja zagorske skladnice in ugotovil primankljaj 27.219 Din. Revizijsko poročilo je pripisovalo ta primankljaj v breme blaginjaka Otmarja Peterlina in uradnika Avgusta Saka. Oba sta bila napoved od ljubljanskega državnega tožilstva obtožena zločina uradne poverbe, češ, da sta več mesecev nepošteno manipulirala z denarjem bratavske skladnice, da sta vodila nepravilno denarno knjigo, da sta nepravilno izvršila vpise prejemkov in izdatkov in da je drugi obtoženec Saka ponarejal pobolnice, kakor da sta brezposelnim rudarjem izplačala podporo. Obtožnica je njima očitala, da sta si ponarejeni denar med seboj razdelila. Pri dveh razpravah pred okrožnim sodiščem v Ljubljani sta lani zanikala vsako krivdo. Primankljaj je moral nastati vsled pomote pri izplačilih, blaginjak je bil obremenjen s posli in je tudi živčno razkrojen. Ni bil kos svoji službi. Niti dinarja si nista prilastila. Lan 9. septembra je okrožno sodišče izdalo sodbu, s katero sta bila oba obtožena oproščena od obtožbe zaradi poverbe zneska 27.219 Din. Obsojena pa sta bila zaradi poverbe zneska 990 Din, prvi na 2 meseca zapor, drugi na 3 mesece.

Oba obtožena sta vložila po svojih zastopnikih proti sodbi revizijo in priziv na stol sedmorice v Zagrebu. V pritožbah sta navajala, da je sodba nepravilno izrečena, ker ju je državni tožilec tožil poverbe zneska 27.219 Din, ne pa zneska 990 Din, kajti glede tega zneska ni bila dvignjena obtožba. Zato tudi ne more slediti sodba.

Stol sedmorice v Zagrebu je ugodil reviziji

Celjske novice

Zopet občinska seja. Danes, v petek, ima mestni svet celjski zopet redno sejo v mestni posvetovalnici ob 6 zvečer. Na dnevnem redu so poročila odsekov.

Praznik katoliške mladine je poleg praznika Brezmadežnega spoštja tudi praznik sv. Jožefa. Letos bo celjsko katoliško dijaštvo vpriporilo ta dan ob 4 popoldne v dvorani Ljudske posojilnice Weiser-Jagodičeve igre »Luč z gorac«.

Zelo ljubezniv sin. Ojstruh Ivan je napadel na Zg. Hudinji doma svojega očeta 60 letnega cinkariskega delavca v p. Ojstruha Antona, ga pretepel in poškodoval po desni strani prs.

Zrtvi napada in nesreče. Inkretja Alojzija, 20 letnega dninarja iz Crečnje, so pred dnevi napadli z noži 4 moški in ga večkrat zabodli. — Delavka Fidler Franja od Sv. Primoža pri Sv. Juriju si je doma pri sekanju drv odsekala desni prstanec.

Zanimivo trgovsko predavanje v Celju. V torek, dne 10. t. m., je v okvirju Trgovskega društva v veliki dvorani Obrtnega doma v Celju predaval g. Megušar Stane iz Ljubljane o prodajni umetnosti. Da je bilo predavanje za današnje čase zelo potrebno, pričra ogromen obisk od strani trg. nameštencev. Predavanje je bilo vseskozi nazorno in je vsebovalo vsa navodila za pravilno

— Trst—Milano: 20.30 Pestrta glasba. — 21. Simfonični koncert. — Rim—Bari: 17. Prens koncerta iz Akademije sv. Cecilije. — 20.35. Silvestrova komedija. — 22.15 Plesna glasba. — Praga: 19.30 Čehovljeva drama »Zgodovina življenja nepotrebnega človeka«. — 21. Orkestralni in pevski koncert. — 22.20 Plošče. — Brno: 21. Salonski trio. — 21.40 Glasba iz zvočnih filmov. — Bratislava. 19.30 Slovenske narodne. — 19.35 Komedija »Babiljev zet«. — 20.35 Pihala. — 21.05 Stare francoske pesmi iz dobe Marije Antoniette. — 21.25 Godalni kvintet. — 22.45 Plošče. — Varšava: 20.10 Bizetova opera »Carmen«. — Vsa Nemčija (razen Berlina): 20.15 do 1. Tekma plesnih orkestrrov. — Berlin: 20.10 Schuricht dirigira svoje skladbe. — 22.30 Kakor ostala Nemčija. — Beromünster: 19.35 Svičarski plesi. — 20.40 Svičarske narodne. — 21.10 Pester večer.

obtožencev in popolnoma razveljavil sodbu prvega sodišča.

Po razveljavanju sodb je krenila zadeva v drugo smer. Prišli so na sled drugim manipulacijam blaginjaka Otmarja Peterlina. Ta je bil od l. 1918 nastavljen kot poduradnik pri krajevni bratovski skladnici v Zagorju. Od leta 1927 dalje je vodil tudi blaginjo. To svojo funkcijo pa je zlorabil tako, da je začel od januarja 1932 dalje zaračunavati bratovski skladnici dečjo opremo za otroke, ki sploh niso bili rojeni. Ponarenil je podpise staršev, večinoma očetov na prijavah in na podlagi lažnih vpisov o rojstvu otrok izplačeval sebi v 35 primerih za vsakega otroka po 560 Din na račun dečje opreme. Na ta način je od januarja 1932 do konca marca 1933 dvignil za 35 dejansko nerojenih, a v matične liste lažno vpisanih otrok znesek 19.600 Din in poleg tega je poveril znesek 84 Din, ki naj bi ga bil rudarju Bašu Josipu izplačal kot porodniški prispevek.

V vseh 35 primerih so župni uradi, v katerih okoliščinu stanujejo člani bratavske skladnice s fingiranimi otroki, potrdili na zadevno vlogo bratavske skladnice, da otroci, za katere je naveden prispevek za dečjo opremo, sploh niso bili rojeni.

Teh manipulacij z nerojenimi otroki osumljeni Otmar Peterlin je v nadaljni kazenski preiskavi priznal poverbe in ponarejanje podpisov.

Državno tožilstvo v Ljubljani je zato sedaj dvignilo le proti Otmarju Peterlinu, rojenemu dne 26. septembra 1901 v Kisovcu, pristojnemu v Zagorje, obtožbo zaradi zločina uradne poverbe in zaradi zločina zoper službeno dolžnost.

Danes ob 8.30 popoldne se je v sobi št. 79 pričela glavna kazenska razprava. Sodi mali senat pod predsedstvom s. o. s. g. Ivana Kralja. Obtožbo zastopa drž. tožilec g. Branko Goslar. Za razpravo vlada precejšnje zanimanje.

Občevanje prodajalca s kupcem in pridobivanje strank v trgovino. Zanimivo je bilo poslušati mladega simpatičnega predavatelja, ki je znal vžgati zanimanje vseh poslušalcev. Kako moraš prodajati blago in si pridobiti zaupanje in prikupljivost samega sebe in posebej je kupca, kako moraš spoznavati dušo kupca, da ga pridobiš za nakup itd., vse to je bilo zanimivo. Predavatelj je žel vsestransko odobravanje in se mu je društveni predsednik g. Fazarine zahvalil za njegov trud, pri čemer je še apeliral na trgovski naraščaj, ki da naj strmi vsak v svoji stroki po nadaljni izobrazbi.

Delovanje SK Jugoslavije v Celju

Celje, 12. marca

Ob številni udeležbi članstva, se je vršil nob. redni letni občni zbor SK Jugoslavije. Klub je še zelo mlad, pa je kljub temu zbral v kratki dobi lepo število celjskih športnikov. Občni zbor je vodil predsednik g. Prelog. Iz poročil posameznih funkcionarjev in predsednika samega je bil razvidno vse delo, ki je bilo opravljeno v preteklem letu. — Lani se je mnogo storilo Lahkoalketska sekcija je oživela ter izpeljala nekaj prav srečno uspešnih prireditvev. Na novo se je poživila tečzoalketska sekcija. Nogometna sekcija ni izpolnila vsega, kar je bilo pričakovati, prav tako tudi ne table-tenis sekcija. Največ uspehov ima pokazati lahkoalketska sekcija. Da se delo čim bolj poži, je klub posvečal največ pažnje juniorjem. Tudi v bodoče bo treba posvetiti tej panogi športa še mnogo več pozornosti. Ze spomladni je sekcija priredila lepo uspehi crosscountry za državno prvenstvo, pred vsem s sodelovanjem Primorjašev. Dalje je bil gozdni tek na Mrzlici ter crosscountry za prvenstvo Celja. Pred kratkim se je pa mudil v Celju znani lahkoalketski trener g. Klein, ki je priredil tečaj za celjske lahkoalkete v Celju. — Table-tenis sekcija je v tem letu delovala na zunaj bolj malo. Sekcija se je po svojih

Maribor

Lekarne. Lekarniško nočno službo vršita Albaneževa lekarna »Pri sv. Antonu« in Kónigova lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Aleksandrovi cesti.

Kaj bo danes.

SKAS. V klubu Slov. kat. starešinstva nadaljuje vseuč. prof. dr. Andrej Gosar svoje predavanje o socialnih problemih sodobnosti. Drevi se vrši predavanje v mali dvorani na Aleksandrovi 6. V ljudski univerzi predava drevi znani naravoslovec prof. Viktor Petkovšek o »Planinskem svetilnem raju«. Predavanje spremljajo skioptične slike.

70-letnico rojstva dr. Jan. Ev. Kreka proslavi Jugoslovanska strokovna zveza v nedeljo 15. t. m. z igro »Boštjan iz predmestja«. Vpizoritev se vrši ob pol 5 popoldne v dvorani na Aleksandrovi 6.

Katoliška mladina proslavi delavski praznik. Na predvečer praznika sv. Jožefa bo v dvorani na Aleksandrovi 6, socialno predavanje. Na praznik bo zvečer ob 8 prireditve z izrazito delavskim programom. Med drugim se bo igrala prvič v Mariboru delavska igra »Zasuli«, ki prikazuje življenje rudarjev v zasutem rovu.

Pevski zbor Slovenskega trgovskega društva slavi svojo 10-letnico v soboto dne 21. marca. V prostorih Narodnega doma priredi koncert s prijateljskim večerom.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 13. marca: Zaprt.
Sobota, 14. marca: Ob 20 »Kariera kanelista Winziga«. Globoko znižane cene od Din 15.— navzdol. Zadnjič.
Nedelja, 15. marca: Ob 15 »Princezka in pastirček«. Znižane cene. — Ob 20 »Cigan barons«.

»Kariera kanelista Winziga« — zadnjič. Privlačno satirično komedijo »Kariera kanelista Winziga«, ki je zaradi aktualne vsebine splošno uga-lala, ponove v soboto 14. t. m. zadnjič v sezoni in po globoko znižanih cenah od 15 Din navzdol.

»Siromakova jagnje« bo poleg »Bratov Karanazovih« najmočnejše letošnje dramsko delo. Ni samo delo velike literarne vrednosti, temveč je poleg tega tudi zelo dramatično. Režija je Kovičeva, večje vloge igrajo Rasbergerjeva, P. Kovič, Grom, J. Kovič, Furijan, Nakrat in Gorinšek.

Vse je zgorelo, le sinka je rešil

Maribor, 12. marca.

Tragična nesreča je zadela viničaja Petra Goloba v Zici. Zgorelo mu je vse poslopje z živino vred. Požar se je pripetil jutraj, ko sta z ženo odhajala na delo z doma. V hiši sta pustila samo 5-letnega sinka zaklenjenega, da bi počakal na njun povratek. Ker nista imela nikogar, ki bi pazil na otroke, sta vedno tako delala, da sta zaklepala otroke samega doma. Tako sta napravila tudi eedaj, komaj pa sta bila od hiše kakih 500 korakov, se je Peter Golob ozrl nazaj in v nepopisno grozo opazil, da je hiša zavila v plamene. Planil je nazaj, naglo odklenil hišo ter v poslednjem trenutku rešil sinka iz gorečega poslopja. Otok je bil že nezavesten od dima. Vse ostalo je potem postalo žrtev plamenov, med drugim tudi edina kravica in 2 svinji.

Akademija prostovoljcev

Ljubljana, 13. marca

Prihodnji torek, dne 17. marca priredi okrajna organizacija Zveze vojnih invalidov dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije v Ljubljani veliko spomin-sko akademijo, ki bo posvečena spominu na 20-letnico I. srbske dobrovoljske divizije v Dobruđi. Akademija bo v veliki dvorani »Zvezde« in se začne točno ob 20. uri.

Vstopnine za to prireditev sicer ne bo, pobirali pa se bodo prostovoljni prispevki za podporni sklad za obubožane dobrovoljce. Po akademiji je v restavraciji »Zvezda« neobvezni družabni sestanek.

Spored akademije je prav pester. Otvorila jo bo vojaška godba z Jenkovo uverturo »Kosovo«, nakar sledi pozdravna beseda predsednika Josipa Jerala. Sledijo točke: Marinković: »Na Adrijau, Fr. Marolt: »Vojaški boben« (poje slovenski vo-kolni kvintet). Slavnostni govor (dr Ernest Turk), A. Borodin: Arija Jaroslavne iz opere Knez Igor, O. Dev: Mak, Iv. Zajc: »Moja dika« (poje gospa Pavla Lovšetova, pri klavirju kapelnik A. Neffat). Po odmoru zaigra vojaška godba Dvorakov Slo-vanski ples, nakar sledi: Gradnik: »Mrvi zidarije, Endlicherij (deklamira osmošolec Cvenkel Mari-jan), R. Savin: Gospodovski sen, monolog Dušana (poje Tone Petrovič) s spremljevanjem orkestra). Dve slovenski narodni pesmi (poje slovenski vo-kalni kvintet). Vso prireditev zaključijo državna himna, ki jo na koncu odigra vojaška godba.

Že spored sam kaže, da bo prireditev prvovrsten glasbeni užitek. Če pa se upošteva še namen prireditve, moremo opravičene pričakovati, da bodo ljubljancani vedeli, kaj je njihova dolžnost.

Zlato — nada sovietov

Porast zlata zadnja leta v sovjetski Rusiji hitro napreduje, dasi nimamo zani točnih statističnih podatkov. Po nemških poročilih je znašala vrednost ruskega zlata leta 1913 51.6 milijona rubljev, leta 1932 78.9 milijona in leta 1935 je 235.9 milijona rubljev, na podlagi, da je en rubelj enak vrednosti 0.77 grama zlata. Po teh navedbah je danasnja produkcija zlata v Rusiji štirikrat večja od predvojne. V zlatokopih je ta čas zaposlenih 600.000 rudarjev, a z nadaljnjim raziskovanjem zemeljskih plasti do 8000 geologov.

Pri zobozdravniku.

Zobozdravnik: »Vaš zob je ves piškav, ali naj ga plombiram ali izrujem?«

»Kaj!« vzklizne nervozno občutljivi kljēnt, »plombirati ali izruti, vrtni ali dreti. Ali ni drugega sredstva?«

»No,« odvrne zobozdravnik, »lahko vam ga najprej plombiram, potem pa izderem, če hočete.«

članih udeležila turnirja v Poljčanah ter raznih medklubskih prireditvev. — Nogometna sekcija je bila zelo delavna na znotraj, a zunanji uspehi so zaostali za pričakovanji. Upajo, da bo ta sekcija žela še lepe uspehe. Klub ima svoje nogometno igrišče, ki je po svoji legi med najboljšimi v Celju. Nogometna sekcija ima 53 članov ter 30 naraščajnikov. Prvo moštvo je igralo 27 tekem, rezerva 16 tekem, mladina pa 6. — Število članov SK Jugoslavije znaša danes 140. — Vsem prijateljem, ki so klub podpirali gmojno in moralno, bodi na tem mestu izrečena najplejše zahvala.

Japonska se prenavlja

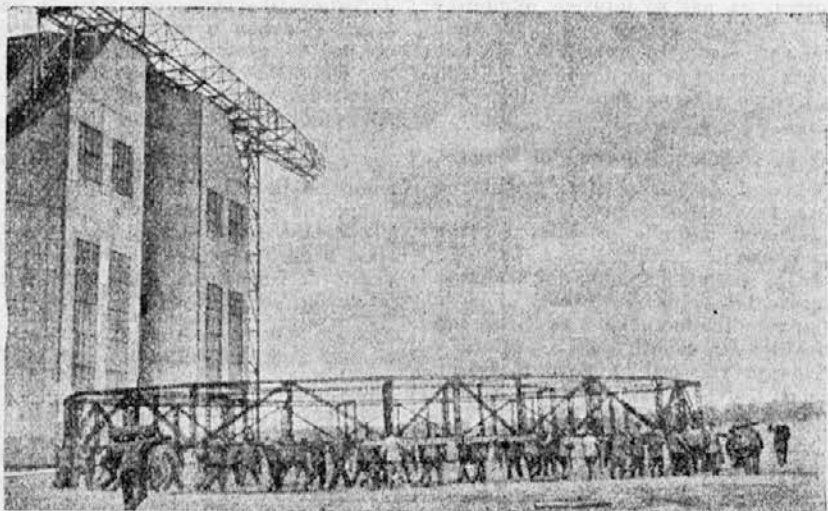
Cesar

Ponovno zopet so uprte oči vseh prebivalcev otoka Nippona na prestol. Kraljevska hiša je brez dvoma magnetno središče japonskega naroda. Ime kralja je prav za prav netočna označba za sina neba, kajti on je istočasno najvišji svečenik svojega naroda, zastopnik boga na zemlji, božansko človeško bitje. Če gledamo njegovo osebnost z evropskimi očmi, je on za Japonce to, kar papež za katolike, povrh tega pa je on še kralj in sin božji.

Cesar Hirohito se naziva kot božanstvo z naslovom Ara Hito Kami. Kot 124. cesar obišče vsakega 1., 11. in 21. v mesecu žare svojih umrlih

ne da bi poskusili osvežilo pijačo, ki je na mizi. Zvočniki javijo, da sta cesar in cesarica zapustila palačo.

Iz daljave zazveni državna himna. V hipu popoln molk. Cesar se pojavi. Z dvignjeno glavo hiti preko dvorov. Tri korake za njim stopa evropsko oblečena cesarica s smehljajem na ustih. Ko prideta do paviljona, se vsedeta v njem. Toda že nekaj trenutkov za tem se cesar ponovno dvigne. Od daleč je mogoče videti, kako se dvorjani in principi z globokim poklonom posklanjajo od cesarja, ki se vsede v avtomobil in izgine v spremstvu dolge vrste drugih avtomobilov.

Nov Zepelin grade v Nemčiji ko se je Z 129 komaj vrnil s poskusnega poleta

dedov na vrtu svoje palače zato, ker so vsi njegovi predniki bogovi. Na tak način navezuje duhovno vez na svoje prednike. Pri tem stremi, da vse napake iz samoljublja in kriva nagnjenja prežene iz svojih misli, da se njegova zavest dvigne na stopnjo nadzemske sprostosti.

Vesten delavec

Japonski cesar Hirohito ni nikakr pasiven vladar, kakor se pogosto misli, temveč je najbolj aktiven vladar, kar jih pozna današnji svet. Cesar sicer ne nosi nikake osebne odgovornosti za direktivno vodstvo politike, vendar ima kot oče svojega naroda vedno pred očmi njegov blagor in se ves posveča službi naroda.

Razen mnogih verskih obredov podpiše cesar letno več kot 6000 državnih aktov. Noč in dan imajo njegovi svetovalci odprto pot do njega. Ministre in generale sprejme cesar več stokrat na leto. Njegove osebne audience, ki jih dovoljuje diplomatom in drugim osebnostim, presegajo število 2000. Razen tega pa posluša 35-letni cesar redno predavanja o politiki, gospodarstvu, pravu, literaturi in umetnosti. Cesar obiskuje tvornice in se zanima za vsak napredek v javnem življenju. Znano je, da je japonski cesar tudi športnik, a zasebno se največ bavi z biologijo.

Poosebljena ideja naroda

Prisotnost živečega boga v sredi svojega naroda daje Japoncu živo zvezo z onostranstvom. Ta zveza ga dviga iz tvornega sveta v duhovni. Častniki, s katerimi človek govori o cesarju, govorijo s spoštljivim glasom. Prav kakor pobožni govore o bogu.

Tudi liberalci, demokrati in socialisti goje veliko spoštovanje do cesarjeve osebe. Tudi pri njih velja za višje bitje, čigar božanstvo jih sploh ne sili k razmišljanju. Njihova ljubezen do cesarja je prav za prav ljubezen do rodu, do domovine, do slavne preteklosti. Navzočnost tega božanstva na zemlji izključuje diktaturo katerekoli druge osebe.

Slika z dvora

O enem izmed prizorov dvorskega obrednika piše očividec sledeče:

V hotelu, kjer je stanoval, mu je vratar izročil veliko belo kuverto, ki je bila v njej druga. V tej drugi je bil majhen bel listič z japonskimi črkami, na katerem je bil odtisnjen grb solnčnega kralja, zlata šestnajstperesna krizantema. S tem vabilom je prišel do cesarjeve palače. Najprej v ogromen vrt. Pri vhodu stoji evropsko livrirani dvorski lakaj. Pred bambusovimi paviljoni stoji obiskovalci. Med njimi so admiralji, generali, ministri, 12 belo pokritih miz je postavljenih. Vsedemo se k mizam,

Nova doba

Doba prevzemanja zapadne kulture je na Japonskem končana. Danes doživlja Japonska rojstvo nove dobe. Japonska si začenja ustvarjati novo podobo sveta, ustvarja nove nazore. Najmočnejša gonilna sila je japonska vojska. Častniki armade so dediči fanatičnih varovalcev japonske veličine. V nasprotju z vojskami drugih dežel je Japonska zelo revolucionarna. V njihovem srcu se združuje evropski ideal z idealom japonske veličine. Iz te združbe se rodi težnja po socialni državi, ki je obelježena s pojmom »cesarski socializem«.

Pred nedavnim so mogočini fevdni gospodje zaradi nevarnosti invazije tujcev svoje fevde vrnili v cesarjeve roke. Svojo samostojnost so zamenjali s podaništvom. To je bila tako zvana vzpostavitev Meiji. Japonska pa živi sedaj v 11. letu Showa dobe, kar pomeni v 11. letu vladarja Hirohito. Njegova vlada se namreč imenuje doba Showa. Zdaj naj bi nasledniki največjih fevdalnih gospodov, gospodarske veličine, veliki kapitalisti položili svoje imetje v roke cesarja, ki je vendar božanski in stoji nad vsemi ljudmi. In Japonska naj bo idealna družinska država pod božanskim družinskim očetom.

Vojska in javno življenje

Osemdeset odstotkov japonske vojske prihaja iz vrst kmetstva. Vojski prelivajo svojo pri na bojnih poljanah v Mandžuriji in Mongoliji. Njihovi očelje pa v stiski jedo lubje dreves, njih oestre pa se prodajajo. Na drugi strani pa se pojavljajo korupcijski škandali, v katere so mnogokrat zapleteni tudi ministri. Dalje je v Sibiriji sovjetska nevarnost, ki utegne s svojim novim družabnim redom spraviti v nevarnost tudi njihov red in izzvati notranje razprtje. Zaradi tega hoče vojska vodstvo države dobiti v svoje roke. Prav zaradi tega tudi vodi vojska močno agitacijo za povrnitev naroda v staro strogo moralo. Vojska po cesarjevem ukazu sicer ne sme politkovati, vendar izide vsak mesec iz tiskovnega oddelka vojnega ministrstva letak, ki ostro napada korumpirane voditelje političnega življenja na Japonskem. V njih napadajo kapitaliste, ki izjemajo delavstvo, napadajo prenikne cene poljedelskih proizvodov, se ostro izjavljajo proti nepravilni razdelitvi dobrin in še bolj nad bremenijo, ki se zvrščajo na ramena kmetkemu stanu. Mlajši častniki so proti Društvu narodov, ki ga ne smatrajo za nič drugega, kakor za institucijo dežel izjemalk.

Struje v armadi

Letaki, ki prihajajo na dan nekako v imenu cele vojske, zahtevajo tudi preosnovno gospodarskega sistema na osnovi skupnega procvita podežel-

skega in mestnega prebivalstva. Zahtevajo tudi reformo družbe v smislu samoopovedi. Narod mora sloneti na gospodarskem patriotizmu. Podvigi posameznikov se morajo pospeševati, vendar ne smejo priti v nasprotje z narodnimi interesi. Vojska mora nadzorovati narodno gospodarstvo, da more od naroda dobiti to, kar potrebuje in zahteva.

Mlajši častniki, ki so zrasti z narodom, sanjajo o pravični družinski socialistični državi, del starejših častnikov pa sanja o cesarskem socializmu, ki naj bi ga kronal uspeh japonskega imperializma.

Mladi častniki so pred leti ubili ministrskega predsednika Inukaja in poleg njega tudi voditelje gospodarskega in javnega življenja. Ti mladi čast-

niki so tudi na cesti oklufotali milijonarje. Ko so stali pred sodiščem in se zagovarjali za svoje dejanje, so njihovi tovariši pošiljali na sodišče svoje odrezane prste v dokaz simpatije in solidarnosti. Dan na dan so iz istih rzalogoov prihajala poročila o neštevilnih harakirijih. To je imelo tudi svoj uspeh. Nobeden od morilcev ni bil obsojen na smrt.

Rastoči vpliv vojske govori za zmago njene misli. Istočasno pa doživlja japonski kapitalizem svoje zmagoslavje. Toda v trenutku, ko bo na Japonskem nastopila še ostrejša gospodarska kriza, utegne armada doseči svoj cilj. Sen častnikov se bo izpolnil. In prav v tej notranji sili, ki jo jasno kaže armada, je največja prednost Japonske pred ostalim svetom.

Opij in kokain — lek in pogin

Kaj pravi opij...

Zdravniški večaki so pred nekaj leti sestavili statistiko pet in dvajsetih držav, iz katere je razvidno, da vsak bolnik porabi letno povprečno 450 miligramov opija, bodisi v zmesi morfina, kodeina ali heroína. Ako bi recimo vsi ljudje na zemlji — moški, ženske in otroci — obolevi za kako boleznijo, ki bi zahtevala od njih uživanje opijskih zdravil, bi morali imeti na razpolago letno 786 ton opija. Sedem sto šest in osemdeset ton!

Koliko pa pridelajo tega strupa v resnici? Po uradnih podatkih, ki pa seveda zaostajajo daleč za dejanskim stanjem, kajti opij in kokain sta pravi eldorado za tihotapce in prekupčevalce, ga pridelajo okoli osem tisoč ton, torej desetkrat več, kakor ga potrebujemo. Ako tem osmim tisočem dodamo še dvakrat osem tisoč ton — kar nedvomno še ne presega tihotapske statistike, dobimo količino, ki je pet in dvajsetkrat večja od

količine, ki jo rabi zdravniška veda... In kam gre vsa ta ogromna gmota strupa? Odgovor ni težak.

A kokain

O kokainu pa pravijo zdravniki, da ga rabijo za svoje namene bore malo. Samo letnih sedem miligramov na osebo. Po tej navedbi bi vsa človeška družina porabila samo dvajset ton kokaina na leto.

V resnici pa ga proizvajata samo obe Nizozemski Indiji letnih dvanajst ton za izvoz. Peru in Boliviji ga izvažata pet ton, v Nemčiji ga proizvajajo nadaljnjih pet ton, a Svica poldrugo tono. To pa še ni vse. Na svetovnem trgu je po mnenju večakov do petdeset tisoč ton kokaina!

Uživalcem opija in kokaina se potemtakem obetajo še lepi časi, pravi jokohamski list »Spelt Goods Reporter«.

Poljski raziskovalec zatemnuje italijanskega

Dr. Zagiell je zapustil zemljepisne skice, na katerih so čisto jasno zaznamovani izviri tako Belega kakor tudi Modrega Nila. Po njegovi ugotovitvi izvira Nil iz jezera Viktorije v kraljestvu Soa. Modri Nil pa iz jezera Tana, oziroma njegov drugi tok iz gorovja Mangalata, oba Nila pa se nato pri mestu Chartumu zliata. Leta 1884 je italijanski učenjak Gessi ugotovil, da sta jezera Alberta in Viktorija spojeni po struji. Toda že dvajset let pred njim je isto dokazal dr. Zagiell, ki je celo s čolnom preplul iz vrvega jezera v drugo. To je bilo še pred časom slavnega Livingstona, ko še ni bilo

Sueškega prekopa in je bil zemljevid Afrike še tabula rasa.

Kakor znano, je blaginja Egipta odvisna od svojega hranitelja Nila, ki mu prinaša iz svojih podzemskih jam plodonošno blato ter ga odlaga na obrežnem nizavju, zlasti pa ob ustju svojih delastih izlivov. Zagiell je marljivo preiskoval količine vsakoletnih naplavin in se prepričal, da vsakih sto let zaradi teh naplavin obrežje za 4—4 in pol centimetra naraste. Leta 1870 je bilo v nilski delti že 66 m naplavin. Po skrbnem opazovanju in izračunavanju je Zagiell ugotovil, da so nilski izlivi že 185.000 let stari.

Hitler povsod. Hitlerjanski stenski časopis v južnoameriški Columbi.

Rešilna deska.

»Ali je res, da misliš vzeti tisto Prekljanovo Jero? Kako moreš neki ljubiti žensko, ki je suha kot deska?«

»Zato pa ima denar, vidiš.«

»Oho, zdaj razumem. To je torej rešilna deska.«

»Otroci so preveč radovedni.«

»Povej mi, očka, zakaj pa imajo avti številke?«
»praša Stanko očeta na izprehodu.

»Zato, da vemo, čigavi so.«

»Ali bi mogel prebrati številko onegele avta?«

»Da, 325.«

»Povej mi tedaj, očka, čigav je.«

»Lisičja natura.«

Gospod ravnatelj je kupil ženi plašč z ovratom iz lisičje kože.

»Ampak, Mate,« vzkligne žena, »ta koža je potvorjena.«

»No, saj je to lisičja natura,« se odreže mož

Mrtvi in dva živa

Čudovito, v tem zamotanem in na zamotanosti tako bogatem svetu, se od časa do časa zares dogajajo čudeži.

Ne sicer tako, kakor mi to pričakujemo. Tako se čudeži tudi Bergerju ni razodel. Toda dogodil se je vendar. Prišel je tako, kakor si tega nikdar ni mislil, z veliko močjo in presenetljivo, pretresujoče in nasilno.

Pred tem so minila dolga in enolična leta. Večkrat je bil nepotrpečljiv in boječ. Toda celo v takih trenutkih slabosti je vedel, da se bo zgodilo. To je imelo posledice za ves red sveta, za pravico samo. Kaj je torej bil on, bi se torej na njegovi majhni, od vseh prezrti usodi lahko razbile tako mogočne ustanove?

V tretjem letu je umrla njegova mati. To ga je globoko bolelo, pač ne najmanj zato, ker ne bo nikdar več mogel stopiti pred njo in reči: Glej, mama, in vendar sem imel prav. Zdaj se me ni treba več sramovati.

Obenem z bolečino pa je prišlo tudi nekaj pomirjujočega: Njegova nepotrpečljivost je postala krotkejša, kakor da se več ne mudi tako.

Tako so minevali njegovi dnevi, nekaj v uradu, nekaj doma, ne da bi se le količkaj postaral. Občudovanje, sovraštvo in pričakovanje so ga mladili. Obdržali so njegovemu bistvu deško pravilnost. Zagrenjenosti nikdar ni delala sile njegovi življenjski toplini.

Nekoč ga je Helena vprašala, ali ne bi morda še enkrat puskulil prositi za povsanje. Boječ je odbil in rekel, da itak ne bi nič pomagal. Tedaj ga je vprašala, ali ne bi šel naravnost na upravitelja pošte in povpra-

šal, ali se vedno ni postal »vreden«. Toda tudi to je odbil.

Zato pa se je iz gospodarskih ozirov potegoval za mesto na kolodvoru. Tam sta lahko tudi stanovala in s tem prihranila okrog tisoč kron za letni plač.

Ves ta čas ni imel pravih prijateljev. Imel je sicer tovariše, ki je bil z njimi družno povezan, toda nikdar ni šel k njim, niti jih ni vabil k sebi. Kajti nobeden od njih ni bil Quisthus, a tudi nek strah pred tesnejšimi odnosi mu je ostal po tragični smrti prijateljevi in po vlogi, ki jo je v njej bil igral. Sleherno bližje znanstvo prinese kaj hitro zaupnejši ton, zaupnost pa mu je rada vsiljevala nesmiselna vprašanja, ki so cikala drugam.

Tudi Helena je bila zadovoljna. Našla si je par prijateljic, od katerih niti ena ni bila v neposredni zvezi z moževim poklicem, tako da ni bilo pričakovati, da bi katera kaj zvedela o nesrečnem dogodku. Preden sta se selila, je še parkrat obiskala gospo Quisthus, toda starega, neprislusnega načina nista več našli. Od takrat nista bili več skupaj, razen bežnega obiska tisti dan pri materini smrti.

Tak je bil torej položaj, ko se je Berger v sedmem letu svojega bivanja v Oslo seznanil z nekim človekom. Bilo je jesenskega večera, ko se je Helena odpeljala s sinčkom, ki tri dni ni imel šole, k svojim staršem. Berger se je vrnil s poštnim vozom z glavnega kolodvora in utrujen ter lačen odšel v avtomat, da povzije malenkost.

Notri je bilo vse polno, moral je iti skozi ves lokal, da je našel v kotu prazno mizico. Naročil si je zrezek in vrček piva, in začel jesti nekoliko zbit, tako da ni mislil na nič posebnega. Nemir okrog njega je deloval blažilno nanj; ko je bil končal, si je prižgal pipico. Sedel

je napol odsoten, napol zatopljen v premišljevanje o vseh teh ljudeh, k iso sedeli krog njega, prihajali in odhajali.

Nikogar ni poznal, in vendar jim je bil vsem blizu. Vsi so bili na istem kakor on, opravili so svoje dnevno opravilo in nikdo mu ni želel hudo.

V tem blažilnem razpoloženju je opazil moža svojih let, ki se je v prepolnem lokalu ogledoval nekam negotovo in iskal prostora. Ko ga je Berger zagledal, je tuje stal že blizu njega in ga v misli opazoval.

Prav gotovo hoče sesti k moji mizi, si je misil Berger. Samo ne ve, ali bi ali ne bi.

To ga je nekoliko zanimalo. Na tujčev pogled je odgovoril s svojim, vendar vanj ni položil kakega posebnega poziva.

Tuječ se je nekaj časa obotavljal. Zdelo se je, kakor da preudarja in da je malce zmeden. Potem se je počasi približal in z nedoločnim smehljajem obstal pred Bergerjevo mizo.

»Povsod je tako polno, ali dovolite?«

Berger ga je prijazno pogledal: »Prosim samo.«

»Hvala lepa.«

Tuaju kakor da je odleglo, z rahlim priklonom je sedel Bergerju nasproti, ki je prijazno pospravil svoje stvari, da je lahko dal prostora.

Tedaj je prišla natakara in novi gost je naročil. Hotel je le nekaj popiti. Ko je dobil naročeno, je pozorno pogledal Bergerja, ki ga je ves čas opazoval s skritim zanimanjem.

Radi tega sta prišla oba v majhno zadrego, tuječ se je nasmehljaj, kakor da bi prosil oprostjenja.

»To je moja majhna navada,« je spregovoril. »Predno ležem, moram popiti skodelico močne kave.«

»Ali to ne škoduje vašemu spanju?«